

Rolnummer 5129
Arrest nr. 11/2012 van 25 januari 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 116, § 3, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij decreet van 27 maart 2009, gesteld door de Raad van State.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters M. Bossuyt en R. Henneuse, en de rechters E. De Groot, L. Lavrysen, A. Alen, J.-P. Snappe, J.-P. Moerman, E. Derycke, J. Spreutels, T. Merckx-Van Goey, P. Nihoul en F. Daoût, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Bossuyt,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. *Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging*

Bij arrest nr. 211.864 van 9 maart 2011 in zake Peter Flamey en anderen tegen de stad Antwerpen, tussenkomen partij : Emmanuel Corynen, en in zake Peter Flamey en anderen tegen de deputatie van de provincieraad van Antwerpen, tussenkomen partij : Emmanuel Corynen, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 18 maart 2011, heeft de Raad van State de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 116, § 3, van het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, genomen in samenhang met het recht op toegang tot de rechter, zoals ondermeer gewaarborgd door artikel 6 EVRM, met artikel 9, derde en vierde lid, van het Verdrag van Aarhus, met het algemeen rechtsbeginsel van de rechten van de verdediging, in de mate enerzijds de belanghebbende derde die administratief beroep wenst in te stellen tegen een in eerste aanleg verleende bouwvergunning, zulks dient te doen binnen een termijn van 20 dagen na inschrijving van deze vergunning in het vergunningenregister, daar waar het decreet m.b.t. de kennisgeving of publiciteit ten gunste van deze belanghebbende derde slechts voorziet in de verplichting in hoofde van de aanvrager om onmiddellijk de beslissing aan te pakken [lees : plakken] op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, terwijl anderzijds de aanvrager van de vergunning, de gewestelijk stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties, die elk beschikken over dezelfde beroepstermijn van 20 dagen, elk wel een notificatie ontvangen van het vergunningsbesluit, en bovendien voor de aanvrager de beroepstermijn aanvangt op de datum dat de vergunning hem wordt genotificeerd ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Peter Flamey en Hilde Withaecx, wonende te 2018 Antwerpen, Jan Van Rijswijcklaan 16, en de bvba « Flamey Advocaten », met zetel te 2018 Antwerpen, Jan Van Rijswijcklaan 16;

- de Vlaamse Regering.

Peter Flamey, Hilde Withaecx en de bvba « Flamey Advocaten » hebben ook een memorie van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 13 december 2011 :

- zijn verschenen :

. Mr. M. Van Dievoet, advocaat bij de balie te Brussel, voor Peter Flamey, Hilde Withaecx en de bvba « Flamey Advocaten »;

. Mr. B. Martel *loco* Mr. P. Van Orshoven, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Vlaamse Regering;

- hebben de rechters-verslaggevers E. Derycke en J.-P. Snappe verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil*

Bij besluit van 20 februari 2009 verleent het college van burgemeester en schepenen van de stad Antwerpen aan Emmanuel Corynen een stedenbouwkundige vergunning voor de verbouwing en de uitbreiding van een eengezinswoning met kantoor tot een meergezinswoning met kantoor. Op 24 februari 2009 wordt die vergunning in het vergunningenregister overgeschreven.

Op 23 maart 2009 stellen Peter Flamey, Hilde Withaecx en de bvba « Flamey Advocaten », die een naburige woning bewonen of er kantoor houden, tegen het voormelde besluit van 20 februari 2009 een administratief beroep in bij de deputatie van de provincieraad van Antwerpen. Bij besluit van 14 mei 2009 verklaart die deputatie dat administratief beroep niet-ontvankelijk, omdat het « niet binnen de gestelde termijn van 20 dagen is ingediend ».

Peter Flamey, Hilde Withaecx en de bvba « Flamey Advocaten » hebben tegen de voormelde besluiten van 20 februari 2009 en van 14 mei 2009 een beroep tot nietigverklaring bij de verwijzende rechter ingesteld. Zij voeren aan dat voorafgaand aan de vergunningsbeslissing geen enkele vorm van publiciteit werd georganiseerd met betrekking tot de aanvraag, gelet op de ligging van het bouwperceel binnen een bijzonder plan van aanleg, noch met betrekking tot de naderhand over die aanvraag genomen beslissing, aangezien het decreet van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna : DRO) toentertijd geen enkele publiciteit voorschreef met betrekking tot vergunningsbeslissingen, behoudens de aanplakking door de aanvrager zelf (artikel 113, § 1, vierde lid, van het DRO), die te dezen volgens hen evenwel niet heeft plaatsgevonden.

Uit de verwijzingsbeslissing blijkt dat de Raad van State het beroep tot nietigverklaring van het besluit van 20 februari 2009 van het college van burgemeester en schepenen niet-ontvankelijk heeft verklaard. In het kader van het beroep tot nietigverklaring van het besluit van 14 mei 2009 van de deputatie van de provincieraad stelt de Raad van State de voormelde, door de verzoekende partijen gesuggereerde en door de verwijzende rechter geherformuleerde prejudiciële vraag.

III. *In rechte*

- A -

Standpunt van de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter

A.1. Peter Flamey, Hilde Withaecx en de bvba « Flamey Advocaten » verwijzen naar het arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011. In dat arrest heeft het Hof overwogen dat het hanteren van een beperkte beroepstermijn, die bovendien tot gevolg heeft dat de belanghebbende derde slechts over een beperkte tijd beschikt om kennis te nemen van de opname in het vergunningenregister en om in voorkomend geval een beroep in te stellen, een onevenredig strenge verplichting tot waakzaamheid oplegt en een onevenredige beperking van het recht op toegang tot de rechter inhoudt.

Die rechtspraak is volgens hen op de thans voorliggende zaak van toepassing. Artikel 116, § 3, van het DRO, in de redactie zoals van toepassing op het bodemgeschil, hanteert immers de overschrijving van de vergunningsbeslissing in het vergunningenregister als startpunt voor de beroepstermijn voor de belanghebbende derde, doch zonder dat die belanghebbende derde een integrale kopie van de vergunningsbeslissing genotificeerd kreeg, in tegenstelling tot wat het geval was voor de aanvrager van de vergunning en voor de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar (artikel 113, § 1, van het DRO). Aldus wordt een verschil in behandeling in het leven geroepen, waarbij de beroepsmogelijkheden van de belanghebbende derde op onevenredige wijze worden

bemoeilijkt. Die derde wordt aan dezelfde korte beroepstermijn onderworpen als de aanvrager en de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar, terwijl die derde veelal geen weet zal hebben van een aanvraag die hem in zijn belangen zou kunnen schaden. Bovendien is in geen enkele vorm van rechtstreekse kennisgeving of van bekendmaking ten aanzien van de belanghebbende derde voorzien.

A.2. De verplichte « onmiddellijke » aanplakking door de aanvrager op het terrein is kwalitatief niet met een kennisgeving van de beslissing gelijk te stellen, vermits niet de volledige beslissing wordt aangeplakt, maar slechts een formulier waarop wordt vermeld dat een vergunning werd verleend. Bovendien kan de aanplakking gemakkelijk over het hoofd worden gezien. In vele gevallen zal de aanvrager zelfs nalaten om de aanplakking van zijn vergunning uit te voeren, precies om te voorkomen dat derden er tegen beroep zouden instellen. De ontstentenis van kennisgeving aan de belanghebbende derde, gekoppeld aan dezelfde korte beroepstermijn die voor de andere betrokkenen geldt, klemt volgens de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter des te meer, nu de derde meestal geen enkele voorkennis van het aanvraagdossier heeft, zulks in tegenstelling tot de andere instanties die over een beroepsmogelijkheid beschikken, namelijk de aanvrager, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties. Die beroepsregeling werkt niet alleen discriminerend, maar ontnemt *de facto* aan de belanghebbende derde elke effectieve beroeps- en inspraakmogelijkheid. Met verwijzing naar de arresten nrs. 166/2005 en 76/2008 betogen de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter dat het recht van verdediging op onevenredige wijze wordt ingeperkt, wanneer wordt aangenomen dat een beroepstermijn zou kunnen beginnen lopen nog vóór de begunstigde kennis van de inhoud van de beslissing heeft genomen.

De in het geding zijnde bepaling schendt volgens hen dan ook de in de prejudiciële vraag aangehaalde toetsingsnormen, in zoverre, enerzijds, de belanghebbende derde die een administratief beroep wenst in te stellen tegen een in eerste aanleg verleende bouwvergunning, zulks dient te doen binnen een termijn van twintig dagen na de overschrijving van die vergunning in het vergunningenregister, terwijl het decreet met betrekking tot de kennisgeving of de publiciteit ten gunste van die derde slechts voorziet in de verplichting voor de aanvrager om onmiddellijk de beslissing aan te plakken op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, terwijl, anderzijds, de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties, die elk over dezelfde beroepstermijn van twintig dagen beschikken, wel een kennisgeving ontvangen van het vergunningsbesluit en bovendien, voor de aanvrager, de beroepstermijn aanvangt op de datum dat de vergunning hem wordt genotificeerd.

Standpunt van de Vlaamse Regering

A.3. De Vlaamse Regering is van oordeel dat de prejudiciële vraag gedeeltelijk niet-ontvankelijk is, vermits zij onduidelijk is geformuleerd. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van artikel 116, § 3, van het DRO met onder meer artikel 23 van de Grondwet en met het algemeen beginsel van de rechten van de verdediging, zonder dat uit de formulering van de prejudiciële vraag of uit de motivering van de verwijzingsbeslissing kan worden afgeleid in welk opzicht de in het geding zijnde bepaling met die toetsingsnormen onbestaanbaar wordt geacht, zodat de prejudiciële vraag in die mate niet-ontvankelijk is.

A.4. Wat de bestaanbaarheid met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie betreft, strekt de prejudiciële vraag volgens de Vlaamse Regering tot de vergelijking van de regeling ten aanzien van de belanghebbende derde, ten behoeve van wie alleen wordt voorzien in de verplichting voor de aanvrager om de beslissing onmiddellijk aan te plakken op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, enerzijds, met de regeling ten aanzien van de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties, ten behoeve van wie in een kennisgeving van het vergunningsbesluit is voorzien, anderzijds. Het onderzoek naar de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde bepaling met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet heeft geen betrekking op (de duur van) de beroepstermijn als zodanig, die overigens steeds twintig dagen bedraagt, maar uitsluitend op het aanvangspunt van die beroepstermijn. Voor de belanghebbende derde is dat aanvangspunt het ogenblik van de overschrijving in het vergunningenregister, terwijl de beroepstermijn voor de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties een aanvang neemt op het ogenblik dat de vergunningsbeslissing ter kennis wordt gebracht.

Dat aan de belanghebbende derde geen kennisgeving van de vergunningsbeslissing wordt gedaan, is volgens de Vlaamse Regering redelijk verantwoord. De vergunningverlenende overheid kan immers onmogelijk kennis geven van de vergunningsbeslissing aan elke natuurlijke persoon of rechtspersoon die rechtstreeks hinder

kan ondervinden van de vergunde werken, vermits die personen niet *a priori* door die overheid kunnen worden geïdentificeerd, zulks in tegenstelling tot de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties.

Dat verschil in behandeling, wat de kennisgeving van de vergunningsbeslissing betreft, heeft geen onevenredige gevolgen. In dat verband wijst de Vlaamse Regering erop dat, overeenkomstig artikel 96, § 3, (oud) van het DRO, een vergunningsbeslissing die door het college van burgemeester en schepenen werd verleend, in het vergunningenregister moet worden opgenomen binnen vijf werkdagen, nadat de beslissing door dat college werd genomen. Die regeling kan, zoals ook de verwijzende rechter heeft opgemerkt, niet los worden gezien van de verplichting die de decreetgever aan de aanvrager van de vergunning heeft opgelegd om de beslissing « onmiddellijk » aan te plakken op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft (artikel 113, § 1, vierde lid, van het DRO). Uit de lezing in samenhang van die bepalingen volgt dat de decreetgever een regeling heeft getroffen waarbij, rekening houdend met de voormelde materiële onmogelijkheid om aan de (*a priori* niet-identificeerbare) belanghebbende derden kennis te geven van de vergunningsbeslissing, toch in een zo goed mogelijke wijze van « collectieve » bekendmaking is voorzien ten behoeve van de belanghebbende derden, inzonderheid de omwonenden. Daaruit volgt dat de belanghebbende derde alleen dan niet tijdig op de hoogte zou worden gebracht van een vergunningsbeslissing, indien de aanplakking niet behoorlijk is gebeurd, wat een miskenning van artikel 113, § 1, vierde lid, (oud) van het DRO zou inhouden. Het voorgelegde verschil in behandeling vloeit dan niet voort uit de in het geding zijnde bepaling, maar uit de niet-toepassing van artikel 113, § 1, vierde lid, (oud) van het DRO. Het Hof is evenwel niet bevoegd om kennis te nemen van grieven die een ongelijkheid aanvoeren die niet haar oorzaak vindt in de wettelijke norm die ter toetsing is voorgelegd, en die bovendien betrekking hebben op de wijze waarop een andere dan de in het geding zijnde norm werd toegepast.

De Vlaamse Regering merkt nog op dat, hoewel de regeling van de beroepstermijn, zoals gewijzigd bij het Aanpassings- en aanvullingsdecreet van 27 maart 2009, enigszins van de in het geding zijnde regeling afwijkt, uit het arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011, per analogie, kan worden afgeleid dat ook de thans in het geding zijnde regeling met het gelijkheidsbeginsel bestaanbaar is.

A.5. In ondergeschikte orde is de Vlaamse Regering van oordeel dat de in het geding zijnde bepaling ook bestaanbaar is met het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in samenhang gelezen met artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en met artikel 9, leden 3 en 4, van het Verdrag van Aarhus.

Met verwijzing naar de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens betoogt de Vlaamse Regering dat aan het recht op toegang tot de rechter beperkingen kunnen worden gesteld, op voorwaarde dat die beperkingen strekken tot de verwezenlijking van een legitieme doelstelling en dat zij niet onevenredig zijn. Zoals hiervoor aangetoond, is te dezen volgens haar aan die voorwaarden voldaan. Bovendien heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens reeds aanvaard dat de toegang tot de rechter kan worden beperkt door het bestaan en de werking van verjaringstermijnen. In dat verband verwijst de Vlaamse Regering naar haar hiervoor uiteengezette zienswijze volgens welke de in het geding zijnde bepaling, in samenhang gelezen met artikel 113, § 1, vierde lid, (oud) van het DRO, niet tot gevolg kan hebben dat de termijn waarbinnen het administratief beroep moet worden ingesteld, reeds zou zijn verstreken op het ogenblik dat de belanghebbende derde voor het eerst van de vergunningsbeslissing kennis zou kunnen nemen, tenzij wanneer de aanvrager zijn verplichting tot aanplakking niet zou hebben nageleefd. Ten slotte heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ook aanvaard dat in een vorm van « collectieve bekendmaking », zoals de aanplakking, wordt voorzien, wanneer die van dien aard is dat die het algemeen belang en het belang van de administratie kan verzoenen met de individuele belangen van de betrokkenen, in dit geval de aanvrager van de vergunning en de belanghebbende derde.

Wat artikel 9, lid 3, van het Verdrag van Aarhus betreft, rijst volgens de Vlaamse Regering de vraag of die bepaling wel toepassing kan vinden op een procedure, zoals het geschil dat aanleiding tot de prejudiciële vraag heeft gegeven. Bovendien verleent die verdragsbepaling geen enkele waarborg aan de rechtsonderhorige die zich verzet tegen een ontvankelijkheidsvoorwaarde die bij een internrechtelijke regel, zoals de in het geding zijnde bepaling, is voorgeschreven.

Wat artikel 9, lid 4, van hetzelfde Verdrag betreft, zegt de Vlaamse Regering niet in te zien wat te dezen de relevantie van die bepaling zou kunnen zijn, in zoverre die bepaling waarborgen bevat op het vlak van het rechtsherstel, het schriftelijke karakter van de internrechtelijke procedures en de toegankelijkheid van inzonderheid de rechterlijke beslissingen. Dat het administratief beroep, met inbegrip van de ontvankelijkheidsvoorwaarden, ook billijk en hoe dan ook niet kennelijk onredelijk is, ook in zoverre het moet

worden ingesteld binnen een termijn van twintig dagen die aanvangt bij de overschrijving van de vergunning in het vergunningenregister, is hiervoor reeds aangetoond.

Antwoord van de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter

A.6. In tegenstelling tot wat de Vlaamse Regering suggereert, beweren de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter niet dat ook zij, zoals de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties, een kopie van de vergunningsbeslissing van het college van burgemeester en schepenen zouden dienen te ontvangen. De verzoekende partijen tonen wel aan dat zij ongelijk worden behandeld ten opzichte van die categorieën van personen, doordat de beroepsmogelijkheid voor de belanghebbende derde op onevenredige wijze wordt bemoeilijkt, nu niet dezelfde of soortgelijke waarborgen worden geboden dat de belanghebbende derde op de hoogte zal zijn van een aanvraag. In dat verband herhalen zij dat de « onmiddellijke » aanplakking door de aanvrager geenszins met een kennisgeving van de beslissing is gelijk te schakelen.

A.7. De vraag of het Europees Hof voor de Rechten van de Mens al dan niet aanvaardt dat de toegang tot de rechter op een redelijke wijze wordt beperkt door onder meer in een beroepstermijn te voorzien, doet geenszins afbreuk aan het gegeven dat dat Europees Hof voor de Rechten van de Mens reeds heeft beslist dat een onredelijk korte verjaringstermijn, waarbinnen de vordering moet worden ingesteld, strijdig is met het recht op toegang tot de rechter dat door artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens wordt gewaarborgd.

Wat artikel 9, leden 3 en 4, van het Verdrag van Aarhus betreft, zijn de verzoekende partijen voor de verwijzende rechter van oordeel dat die bepalingen te dezen wel degelijk van toepassing en geschonden zijn.

- B -

B.1.1. Artikel 116 van het decreet van het Vlaamse Gewest van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening (hierna : DRO), in de redactie zoals van toepassing vóór de wijziging ervan bij het decreet van 27 maart 2009, bepaalt :

« § 1. Indien de aanvraag niet onderworpen werd aan een openbaar onderzoek, zoals bepaald in artikel 109, kan elke natuurlijke persoon of rechtspersoon, die rechtstreeks hinder kan ondervinden van de vergunde werken, de vergunningsaanvrager uitgesloten, onverminderd artikel 115, beroep instellen tegen een vergunning verleend door het college van burgemeester en schepenen.

Indien de aanvraag onderworpen werd aan een openbaar onderzoek, kan iedereen die een bezwaar heeft ingediend tijdens het openbaar onderzoek, beroep instellen tegen een vergunning verleend door het college van burgemeester en schepenen.

§ 2. Het beroep wordt bij aangetekende brief ingediend bij de bestendige deputatie van de betrokken provincie. De indiener van het beroep stuurt dezelfde dag, op straffe van onontvankelijkheid, bij aangetekende brief een volledige kopie van het beroepschrift naar het college van burgemeester en schepenen dat in eerste aanleg over dezelfde aanvraag moest beslissen en naar de aanvrager. Binnen vijf werkdagen na ontvangst van de kopie van het beroepschrift stuurt de gemeente het dossier naar de bestendige deputatie.

§ 3. Het beroepschrift wordt verstuurd binnen 20 dagen na de overschrijving van de beslissing in het vergunningenregister ».

B.1.2. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de derde paragraaf van het voormelde artikel 116.

B.1.3. Artikel 113, § 1, (oud) van het DRO, dat te dezen niet als zodanig in het geding is, maar door de verwijzende rechter uitdrukkelijk in zijn verwijzingsbeslissing wordt beoogd, inzonderheid het vierde lid van de eerste paragraaf van dat artikel, bepaalt :

« § 1. Het College van burgemeester en schepenen zendt binnen 75 dagen na de datum van indiening van de aanvraag de beslissing naar de aanvrager bij aangetekende brief en in voorkomend en verzoekend geval, een afschrift van de beslissing naar de toezichthoudende architect. Gelijktijdig zendt het College van burgemeester en schepenen een afschrift van de beslissing samen met het volledige dossier naar de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en een afschrift van de beslissing naar de instanties die advies dienen uit te brengen overeenkomstig artikel 111, § 4 en § 5, en overeenkomstig andere wetgeving.

Als het een verkavelingsaanvraag betreft, wordt de termijn van 75 dagen, vermeld in het eerste lid, op 150 dagen gebracht.

Het college van burgemeester en schepenen kan voor projecten waarvoor een openbaar onderzoek vereist is, beslissen tot een eenmalige verlenging met 30 dagen. Het college van burgemeester en schepenen zendt bij aangetekende brief een afschrift van deze beslissing naar de aanvrager vóór het verstrijken van de termijn van 75 of 150 dagen.

De beslissing wordt onmiddellijk door de aanvrager aangeplakt op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft. De Vlaamse regering stelt de nadere regels voor de aanplakking vast ».

B.2. Het Hof wordt ondervraagd over de bestaanbaarheid van het voormelde artikel 116, § 3, van het DRO met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet, in samenhang gelezen met het recht op toegang tot de rechter, zoals onder meer gewaarborgd door artikel 6 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, met artikel 9, leden 3 en 4, van het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden, en met het algemeen rechtsbeginsel van de rechten van de verdediging, in zoverre, enerzijds, de belanghebbende derde die administratief beroep wenst in te stellen tegen een in eerste aanleg verleende bouwvergunning, zulks dient te doen binnen een termijn van twintig dagen na overschrijving van die vergunning in het vergunningenregister, terwijl het decreet met betrekking tot de kennisgeving of de publiciteit ten gunste van die belanghebbende derde slechts voorziet in de verplichting voor de aanvrager

om onmiddellijk de beslissing aan te plakken op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, terwijl, anderzijds, de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties, die elk beschikken over dezelfde beroepstermijn van twintig dagen, elk wel een notificatie van het vergunningsbesluit ontvangen en bovendien voor de aanvrager de beroepstermijn aanvangt op de datum dat de vergunning hem wordt genotificeerd.

B.3.1. Volgens de Vlaamse Regering zou de prejudiciële vraag niet-ontvankelijk zijn, in zoverre zij betrekking heeft op de bestaanbaarheid van artikel 116, § 3, van het DRO met artikel 23 van de Grondwet en met het algemeen beginsel van de rechten van de verdediging, vermits uit de verwijzingsbeslissing niet zou kunnen worden afgeleid in welk opzicht de in het geding zijnde bepaling met die toetsingsnormen onbestaanbaar zou worden geacht.

B.3.2. De partijen voor het Hof vermogen de draagwijdte van een prejudiciële vraag niet te wijzigen.

De exceptie wordt verworpen.

B.4.1. De verzoekende partijen voor de verwijzende rechter en de Vlaamse Regering verwijzen naar het arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011 waarin het Hof uitspraak deed over de beroepen tot vernietiging van onder meer artikel 36 van het decreet van 27 maart 2009, inzonderheid naar de overwegingen wat de beroepstermijn en het aanvangspunt van die termijn betreft.

B.4.2. De overwegingen van dat arrest waarnaar de partijen verwijzen, passen in het kader van het onderzoek van het Hof naar de aangevoerde schending van de *standstill*-verplichting die artikel 23 van de Grondwet inhoudt inzake de bescherming van het leefmilieu. Zoals in B.13.3.1 van dat arrest aangegeven, diende het Hof dan ook enkel na te gaan of de bestreden bepalingen het beschermingsniveau dat wordt geboden door de van toepassing zijnde wetgeving in aanzienlijke mate verminderen, zonder dat daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.

Te dezen is evenwel een mogelijke schending van die *standstill*-verplichting niet in het geding, zodat de overwegingen van het arrest nr. 8/2011, wat dat aspect betreft, niet relevant zijn voor het onderzoek van de thans gestelde prejudiciële vraag.

B.5.1. Uit de lezing in samenhang van artikel 116, § 3, met artikel 113, § 1, vierde lid, van het DRO, in hun redactie zoals van toepassing op het bodemgeschil, volgt een verschil in behandeling, wat de kennisgeving van de vergunningsbeslissing en het aanvangspunt van de beroepstermijn betreft, tussen, enerzijds, de belanghebbende derde die een administratief beroep wenst in te stellen tegen een in eerste aanleg verleende bouwvergunning en, anderzijds, de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties. In tegenstelling tot de laatstvermelde personen en instanties die een kennisgeving van de vergunningsbeslissing ontvangen, wordt de belanghebbende derde over de vergunningsbeslissing enkel geïnformeerd middels de aanplakking van de vergunningsbeslissing door de aanvrager van de vergunning op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft.

Voor de belanghebbende derde neemt de beroepstermijn van twintig dagen een aanvang op het ogenblik van de overschrijving in het vergunningenregister, terwijl de beroepstermijn van twintig dagen voor de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties een aanvang neemt op het ogenblik dat de vergunningsbeslissing hun ter kennis wordt gebracht.

B.5.2. Het verschil in behandeling, wat de kennisgeving van de vergunningsbeslissing betreft, is redelijk verantwoord. De aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties kunnen door de vergunningverlenende overheid onmiddellijk worden geïdentificeerd. Zulks geldt niet voor de belanghebbende derden die rechtstreekse hinder van de vergunde werken zouden kunnen ondervinden.

B.5.3. Het verschil in behandeling, wat de wijze van bekendmaking van de vergunningsbeslissing betreft, is in beginsel redelijk verantwoord.

De aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties wordt kennis gegeven van de vergunningsbeslissing.

Behoudens de mogelijkheid om het vergunningenregister te raadplegen, wordt de belanghebbende derde daarentegen enkel geïnformeerd door de aanplakking van de vergunningsbeslissing op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft. Voor de belanghebbende derde is het gemakkelijker kennis te nemen van die aanplakking dan van de overschrijving van de beslissing in het vergunningenregister. De decreetgever kon dan ook redelijkerwijze ervan uitgaan dat de aanplakking een geschikte vorm van bekendmaking is om belanghebbenden op de hoogte te brengen van het bestaan van de vergunningsbeslissing.

B.5.4. Evenwel kan het verschil in behandeling, wat de wijze van bekendmaking van de vergunningsbeslissing betreft, in voorkomend geval tot gevolg hebben dat de termijn van twintig dagen waarbinnen het administratief beroep dient te worden ingesteld, reeds geheel of gedeeltelijk is verstreken op het ogenblik dat de belanghebbende derde voor het eerst van de vergunningsbeslissing daadwerkelijk kennis zou krijgen. Dat kan het geval zijn in de hypothese dat de aanvrager zijn verplichting tot « onmiddellijke » aanplakking van de vergunningsbeslissing op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, niet of laattijdig zou hebben nageleefd.

In dat geval wordt de beroepsmogelijkheid voor de belanghebbende derde op onevenredige wijze bemoeilijkt in vergelijking met die waarover de aanvrager van de vergunning, de gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar en de adviesverlenende instanties beschikken aan wie van de vergunningsbeslissing kennisgeving werd gedaan, zodat zij zekerheid hebben over de aanvang van de beroepstermijn en aldus tijdig een beroep tegen de vergunningsbeslissing kunnen instellen.

B.5.5. Onder de gelding van de in het geding zijnde bepalingen was nog niet voorzien in een attestering door de burgemeester of zijn gemachtigde van de aanplakking. Het is pas met het decreet van 27 maart 2009 tot aanpassing en aanvulling van het ruimtelijke plannings-, vergunningen- en handhavingsbeleid dat zulk een regeling werd ingevoerd.

In zijn arrest nr. 8/2011 van 27 januari 2011, waarbij het uitspraak deed over beroepen tot vernietiging van onder meer artikel 36 van dat decreet, heeft het Hof daaromtrent geoordeeld :

« B.13.3.3.4. [...] Bovendien dient de bevoegde burgemeester erover te waken dat tot aanplakking wordt overgegaan en attesteert de burgemeester of zijn gemachtigde de aanplakking. Het gemeentebestuur dient op eenvoudig verzoek een gewaarmerkt afschrift van dat attest af te geven (artikelen 133/48, § 2, en 133/52, § 4, en 133/55, § 4, 6° en 7°, van het decreet van 18 mei 1999, zoals vervangen bij het bestreden artikel 36). De dag van eerste aanplakking moet uitdrukkelijk worden vermeld (*Parl. St.*, Vlaams Parlement, 2008-2009, nr. 2011/1, p. 181). Bijgevolg kan een belanghebbende weten wanneer de beroepstermijn aanvangt en wanneer die verstrijkt.

In de parlementaire voorbereiding van het decreet van 27 maart 2009 wordt eveneens gepreciseerd dat indien de aanplakking niet of niet correct geschiedt, dit ‘ wordt [...] “ gesanctioneerd ” door middel van de beroepstermijnenregeling ’ (*ibid.*, p. 181). Hieruit dient te worden afgeleid dat in dat geval de burgemeester de aanplakking niet vermag te attesteren, zodat de beroepstermijn geen aanvang neemt ».

B.5.6. In zoverre de niet-naleving van de verplichting voor de aanvrager van een vergunningsbeslissing om die beslissing « onmiddellijk » aan te plakken op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, tot gevolg heeft dat de belanghebbende derde van de mogelijkheid wordt beroofd om binnen de voorgeschreven termijn van twintig dagen een administratief beroep tegen die vergunningsbeslissing in te stellen, is artikel 116, § 3, in samenhang gelezen met artikel 113, § 1, vierde lid, van het DRO, in hun redactie zoals van toepassing op het bodemgeschil, niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.6. De toetsing aan de andere in de prejudiciële vraag aangevoerde bepalingen zou niet tot een andere conclusie kunnen leiden.

B.7. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

In zoverre de niet-naleving van de verplichting voor de aanvrager van een vergunningsbeslissing om de beslissing « onmiddellijk » aan te plakken op de plaats waarop de aanvraag betrekking heeft, tot gevolg heeft dat de belanghebbende derde van de mogelijkheid wordt beroofd om binnen de voorgeschreven termijn van twintig dagen een administratief beroep tegen de vergunningsbeslissing in te stellen, schendt artikel 116, § 3, in samenhang gelezen met artikel 113, § 1, van het decreet van het Vlaamse Gewest van 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening, vóór de wijziging bij het decreet van 27 maart 2009, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aldus uitgesproken in het Nederlands en het Frans, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 25 januari 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Bossuyt